

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

passe sig selv samt ophøre med al statsfinansiering af boligbyggeri, medens man dog tidligere fra konservativ side har erkendt en gradvis overgangs nødvendighed. Tidligere har man også både fra venstres og konservativ side sagt, at man selvfølgelig var rede til at støtte de dårligst stillede, når store huslejeforhøjelser gennemførtes. Det har man åbenbart glemt nu.

Hvad oppositionen i virkeligheden ønsker, vides i øvrigt ikke, da den hverken i udvalget eller her i tinget har stillet ændringsforslag. Vi har nu i timevis hørt oppositionens ordførere — ja, det ærede medlem hr. Thestrup talte jo ikke længe, men tilsammen har de talt i timevis — kritisere lovforslagene; men trods de mange ord tror jeg ikke, at nogen har opfattet, hvad venstre og de konservative vil stille i stedet for de foreliggende lovforslag. Jeg har i hvert fald nærmest fået den opfattelse, at oppositionen heller ikke selv ved det.

For alle de henvendelser, vi har modtaget fra grundejere, lejere, bygherrer, håndværkere og mange andre om enkeltbestemmelser, må vi ikke glemme, at lovkomplekset er et nødvendigt skridt frem mod hovedformålet: et frit boligmarked; derfor den tilladte 30 pct.s lejeforhøjelse i den gamle boligmasse, derfor privatinstitutioners og private personers overtagelse af stadig større områder af finansieringen af boligbyggeriet, samtidig med at boligbyggeri til rimelige priser ikke går i stå. Jeg mener, at lovkomplekset opfylder sit formål, uden at man naturligvis derfor kan sige, om f. eks. bestemmelsen om de 30 pct. eller andre bestemmelser er det helt rigtige; det må hvile på et skøn. I parentes bemærket har jeg med glæde konstateret, at et grundejerblad om lejelovsforslaget skrev, at det såmænd kunne have været meget værre. Det er indlysende, at en vis udligning af huslejeniveauerne ved sin indflydelse på boligbyggeriet ikke mindst er i lejernes interesser. I det hele taget må de forskellige bestemmelser i lovkomplekset bedømmes i sammenhæng.

Hvad lovforslaget om boligbyggeri angår, ønsker jeg at fastslå, at staten i vidt omfang har trukket sig tilbage med hensyn til finansieringen, det kan ikke benægtes, og jeg forstår derfor ikke det ærede medlem

hr. Thestrups udtalelse under finanslovdebatten om, at det er umuligt at få staten til at give slip på noget, som den én gang har lagt sin hånd på.

I betænkningen fremhæver oppositionen — det har også været fremhævet her i dag — at lovforslaget efter dens mening favoriserer de sociale boligselskaber. Det gør det ikke efter min mening. Man må se på den situation, der foreligger i dag. Man fastholder de samme lånegrænser som hidtil, lånegrænser, der er højere for socialt byggeri end for privat, forretningsmæssigt byggeri; man fastsætter en ensartet rente for de forskellige byggeformer; man giver de samme driftstilskud som hidtil, dog således at det sociale byggeris tilskud sættes op med det beløb, som nu skal afdrages, idet man ophæver afdragsfriheden, og endelig nedsættes det private, forretningsmæssige byggeris tilskud med den krone, hvormed det yderligere skulle have været nedsat i sommer på grund af det stedfundne fald i kapitaludgifter. Socialt byggeri og forretningsmæssigt byggeri arbejder under hver sine forudsætninger, derfor kan de ikke sidestilles.

Håndværkerne synes at være blevet ængstelige for, at de skulle få dårligere kår under den ny lovgivning; måske er det den megen tale om industrialisering af byggeriet til billiggørelse af dette, der har foranlediget det. Vi kan hverken undvære håndværksmestres eller håndværkssvendes arbejde i byggeriet, men naturligvis vil tilpasning til industrialisering, standardisering og god tilrettelæggelse være påkrævet. Jeg vurderer højt den kommende typehusordning, som bl. a. sparekasserne vil praktisere, og som vil betyde, at praktisk talt enhver håndværker i landet på grundlag af de i detaljer gennemarbejdede projekter vil kunne opføre sådanne huse. Uddannelse af lærlinge, som normalt foregår hos de mindre mestre, kan vi ikke undvære.

På vis og sæt er det en upopulær lovgivning, vi gennemfører. Protester fra lejere og grundejere får vi daglig, det er for så vidt forståeligt, fordi mange kun kan se det første skridt, der for nogle betyder, at de skal af med flere penge i husleje end hidtil, for andre, at de ikke får alle de penge, som de synes de har ret til. For dem, der søger at anlægge et mere alment